

HRVATSKA RIEČ

Predplatna cijena: na godinu K 12. — Za 6 mjeseci K 6. — Za Šibenik na godinu donošanjem u kuću K 12. — Za Inozemstvo na godinu K 12 suviše poštarski trošak. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i užitivo u Šibeniku.

Izlazi sriedom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglasi tiskaju se po 16 para peti redak ili po pogodbi, te se primaju samo oni, koji se unaprijed plate. — Priobčena pisma i zahvale tiskaju se po 20 para po peti redak. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi ne vraćaju

U znaku terora i podmićivanja

Minula je i ova borba. To jest, minula je prva epizoda ove epopeje, koja sada tek započinje. Dvoboj Krstelj-Ivčević prvi je jaki sudar između pobjedonosno stupajuće stranke prava i Utvare, koja uzmiče i u biegu baca zadnje, ali i najotrovnije svoje strielice.

Utvara se pod udarcima dra. Krstelja u ovoj izbornoj borbi zmijski i nastojala skloniti glavu svoju, Ivčevića, da ne bi prsnula. I uspjelo im je, da mu život prodje još za nekoliko kratko vremena. Trebalo je, da Dalmacija utvaraška listom ustane na noge i da sva pohrli na biralište, gdje je dr. Ivčević sramotno stradao, e da ga bar još ovaj jedini put bar prividno spasi. Bili smo očevini svih onih bezakonja, sveg nasilja, sveg terora, pustog mita i podkupljanja, koja su udruženi utvaraški i demokrati u ovom znamenitom i historičnom izboru upotreblili. Vidili smo svu golotinju i sav sram svih razočarenih od nemoralna i nepoštenja elemenata, koji svojom doktrinom materijalističkom, svojim elastičnim i oportunističkim poštenjem, svojom praksom uštrcavaju otrov u zdrave žile našeg naroda. I dodjomo do zaključka, da iz ove borbe stranka prava mora izići svježija, jača, čelichija, za nastaj spremnija no dosad, e da konačno sruši ovu korupciju, kojoj je ime: Utvara!

Izbor u kotaru Driš-Trogir dovršio je tim, da je Ivčević određen za zastupnika. Jer Ivčević, kako zgodno jedan svećenik primjeti, nije po narodu izabran za zastupnika, nego po vladi određen. Vlada je pustila slobodne ruke i zemaljskom odboru i občinama, da teroruš punom parom. Možda Dalmacija ne ima, drugog primjera ove strašne borbe. Pet obćina uturilo se proti dr. Krstelju, proti stranci prava, koja ga je nosila. I one učiniše preko svojih organa sve što moguše i ne moguše. Sredstva se ne birala. Paroia je bilo: nek se spasi Ivčevića, ma uz kakve uvjete, ma uz kakve žrtve. Terorizam je svugdje kulminirao. Ne znamo, da li je bio gori na Lečevići, ili u Drišu, u Trogiru ili u Promini i Kaštelim. Načelnici videše spojen svoj obstanak sve osim Ivčevića, te da spase sebe, spasije njega, pogazivši obraz svoj pred narodom. Utvara je novac sipala kao da raspolaze nepresušivim vrelom. Deset kruna je bio minimum, kojim se je plaćao glas, a ta svota se za neke dizala i do stotine. U Drišu i Prominu je k tomu bilo podpuno obsadno stanje. Oružništvo i vojska blokirale u Drišu sve, O ružničkim čemo govoriti drugi put, a u pameti su nam još svježji odurni prizori, kojim smo bili svjedocim.

Ivčević je opet zastupnikom. Za njega je palo 5624, a za dra. Krstelja 4904. U ono 5624 Ivčevićevih ima preko 1500 mrtvih i onih, koji su u Americi. No mrtvi za Ivčevića oživise, a Amerikanci se kućam povratise. Ove brojke su najbolji znak, koliko li je palo pravih glasova za Ivčevića.

Ovakav izbor Pirova je pobjeda. Da je u dru. Ivčevići i zere ponosa, on bi se stidio nositi ovaj mandat, koji je sinorium izkvare i sramote.

Ivčevićev izbor je zadnji trzaj umirućeg, a u suštini nije drugo nego plebisit podkupljenih, mrtvih i odsutnih.

Pozdrav pravaša akademičara „Stranci prava“ u Dalmaciji.

Dalmatinska starčevićanska akademiska omladina na hrvatskom sveučilištu u Zagrebu, oduševljeno pozdravlja pobjedu pravaške misli u Dalmaciji. Patriotskom je zebnom ili pouzdanjem u svijest našega naroda pratila upravo divsku borbu „stranke prava“ prigodom ovih izbora protiv nemoralna i nepoštenja utvaraška i t. zv. naprednjaka pod protektoratom c. kr. vlade i ujoj na razpolaganju stojićih državnih i autonomskih aparata.

Čisto hrvatstvo triumfira nad bezbožnim i bezimnim slavljanstvom ili bolje rečeno srbstvom, kojemu kao krinka služi t. zv. narodno jedinstvo Hrvata i „Srba“, da lakše zavede hrvatski narod „prozirnom svrhom, da mu onemoguću njegov individualni državni i narodni život.

Novo doba sviće našoj ujoj domovi, bolju budućnost možemo da gledamo pobjedom predložnika „stranke prava“: Prodana, dra. Duličića, prof. Perića, dr. Sesardića, a ako bude i malo nepristranosti sa strane vlade i dra. Krstelja kod užeg izbora, tih značajnika, samo-prigornih, poštenih, nesebičnih i spremnih ljudi, koji će sve svoje sile uložiti u rad oko podignuća hrvatskoga naroda na kulturnom i ekonomskom polju u koliko to bude moguće u ovom nesnosnom i pogubnom dualističkom sustavu, inauguiranom devizom dualističkom „divide et impera“. „Stranka prava“ neka ne sustane na putu purifikacije našega javnoga života na svim područjima, uzvez za podlogu svoga rada samo čisto hrvatstvo kao oznaku našu nacionalnu i državnu, e da se tako u buduću zaprieče mnoge sablažnjive pojave kod kuće i u stranome svijetu.

Treba sustavnog i organizovanog rada da što bržim tempom maknemo sa političkog poprišta unutarnje protivnike, da nam na taj način bude borba lakša i uspješnija za oživotvorenje narodnih ideala protiv vanjskih neprijatelja. Pozdravljajući pobjedu pravaške misli, pozdravljamo slogu dalmatinskih pravaša u koju neka se ugledaju i ostali diljem hrvatskih zemalja. Za akademsku pravašku omladinu iz Dalmacije: Ramor, Cuzzi, Machiedo, Kožul, Jurin, Vidović, Sokol, Lesić, Katalinić, Muscatello, Dalčević, Marinković, Dražić, Jurjević A. Jurjević L., Tolentino, Jeropić, Korlaet, pl. Fineti, Vezić, Knežević, Dobud, Matković, Šimunović, Bačić, Bartulica, Marić, Lisarić, Škarić, Bajlo.

Prva pravaška pobjeda Stona i okolice.

Ko iole pozna prilike u Stonu i okolici, moramo priznati silne poteškoće, kojima je bila izložena stranka prava prigodom izbora zastupnika za carevinsko Vieće. Stonom odavna vlada nečuvnom bezbožnošću oligarhija poznate gospode . . . a u Stonskom Primorju njihovi bizanci i pioniri bez ikakve duševne vrsnoće, dijele u crvenkapama: Vičan Mali i Vojvoda Veliki, dopuz u Visočanima, koji su se u Primorju „vitežki“ proslavili time, što huškaju narod, da ne plaća krvavi trud pravaških popova, nego samo muku, kukuruz i kamate nekih stonskih svešlim trgovcima, a ovaj led morala je stranka prava da prelomi. Netom se proglasila kandidatura našeg čestitog dr. Mate Drinkovića, naša se stranka u Stonu stavila u potrebite dogovore, da poluču sporazumljenje pristaša, ali su smjesta — čemu smo se i nadali — Peričevići, Bandurovići, Vičanovci i Vojvodaš ustali proti njemu i sve sile uložili za protivnika njegova liepog aristokrata Čingriju (— gospodar Melko, ime ti je Vrgorac!!!) koji je tako obljubljen u Dubrovniku, da ga niko niti u fotografiji ne može vidjeti i zato su mu opredjelili tudji kraj, onako da se spasi Čingrijina dinastija starog gospara Pera. Ti tirani dali su se na žilav posao: nije bilo težaka u stonskom Primorju, komu nisu namignuli, obećavali, a najviše prijetili kao svojim oskudnim dužnicima. Njihovi plaćeni ulaci, teklići, agitatori svake vrsti oblietali su dan i noć po stonskom Primorju, da se spasi ili ulovi, što se moglo uloviti, jer u Stonu, Hodilju, Malom Stonu, Česvinci, Broce, Kobasju i svukud niese se smjeli niti prikazati. Pri ruci su im bile banke — gospodar Melko je išaoš i na poprište časnim naslovom Presjednika Hrv. Vjeresijske Banke — pri ruci im je bio jedan savjetnik, svi financijeri okoliša, ne znamo dali od straha ili simpatije, ako hoćete i neki carski-kraljski činovnici. Ipak čast našoj stonskoj gospodi, jer su vidjeli, da su sami i priznali se slabima, da nemaju više onog svemoćnog upliva

kao nekada, da im narod više malo iimalo ne vjeruje, da će njihovi plaćeni teklići slabo uspeti. Trebalo je dakle pomoćnih četa. Brzovjavno moie predsjednika Vjeresijske dubrovačke Banke — ovaj naslov daje kuraje — Čingriju, da im pošalje „škoolovanih“, učenih agitatora, jer n. pr. Vičan i Vojvodi nemaju nikakve naobrazbe. Zbilja dodjose iz Dubrovnika tri momka od oka: pisar Čingrijine kancelarije neki Mišić, i poslušnik tiskare famozne papirinate „Crvene“ Čurlo ili Čurlin — ne znamo, samo točno znamo, da je u Stonu prodavo kriševce i drva i poslie tokio aventura, nakon petnaestak godina težka i naporna učenja još nije položio nijedan ispit, ali sada milosrdnici postavise ga za urednika, bolje za podvornika kod „Crvene“; treći dilja bijaše pravnik Buconić iz dubrovačkog Šumeta, koji je imao nalog od „advokata“ Čingrije, da zastraši rođjake Buconiće u Ošljemu, neka rabetaju za svoga zastupatelja u nekoj vrlo škaljivoj parnici inače slabo pravda . . . No odatle osramoćen mora da bježi u Ston. Vili Čurlo kasa u Ponikve svoje rodno mjesto. A Mišić? I on ode u Primorje. Nego da bolje uspije, neki vrzavgi kazaše, da je uzajmio kapu, ječermu, i opanke u nekog Punca u Dolima. I taj sada prepodijeni pučki čovjek jer i ljubi svakoga, koji se krstom krsti a u Smoldaku i Čingriju vjeruje.

Jelo se i pilo, vodilo kolo u Liscu, Dolima, Visočanima, Čepikuću, napunjalo se i — oprosite: popravljalo glasovnice, davalo se svakomu po Bogu bratu tajno nešto u ruke. Slična je igra bila po Smokovljanima, Stupi, Topolomu i Ošljemu. Govori se da se po Stonskom Primorju izdalo 8000 kruna, sve u zlatu. Dična stranka, ili bolje njezini požrtvovni pristaše u Stonu i odlomcima bili su, istina, praznih ruku, ali su pristupili narodu vedra čela, mirne savjesti, i jedina njihova pomoć bilo je poštenje naroda i njegovo duboko vjersko osjećanje. Lomila se neprijateljska otrovna koplja po Stonu i okolici i ako su gdje ranile koga, ipak je pošten, čelichan i neodvisan narod ostao netaknut.

Na 11 t. m. prije izbora bila je svečana i javna skupština u Stonu, kojoj je prisustvovao kandidat simpatični naš dr. Mate Drinković. Od Hodilja gdje se iskrcao, pa do Stona, njegov je doček sličio triumfalnom ulazu jednog rimskog imperatora. Sve što je živo u Stonu i neposrednoj okolici — više od 1000 duša — došlo je u susret vrlom pravaškom borioću dr. Drinkoviću, svi odlomci Stona izašli su u susret svojim bracijama, masa ga je frenetično pozdravljala, djevojčice posipale cviećem a sokolska, stonska omladina digla je dičanog kandidata na svoja ramena i ponela ga kroz masu uz svečanu ovaciju do mjesta skupštine. Sve što je otmeno, svjestno, nezavisno, veselilo se slavodobitnom dolasku dr. Drinkovića. Skupštinu je otvorio predsjednik iste gosp. Ivo Mlinarić, duša pravaške stranke u Stonu, koji je vatrenim riečima osokolio narod, da stupi u boj proti pašaluku, presiji, tiraniji neke gospode, i dade slobodno svoj glas za zaslužnog rodozljuba, preporditelja šibenke okolice, dičanog borioća narodnih svetinja, seljačkog sina dra. Mata Drinkovića. Zatim pregovori sam kandidat dr. Drinković iz terase Restauraanta Vlačić, a narod, netom ga je opazio, zaglušnim pljeskanjem pozdravi njegovu prisutnost. Svaka njegova rieč bila je akklamirana neopisivim oduševljenjem od narodne mase. Poslani teklići iz Dubrovnika, 3 (slovom tr) na broju, derali su se najzasukaniji dubrovački uličari, samo da sprieče sjajni govor našeg kandidata, koji je trizno, objektivno, zanosno, pravom govorničkom silom kroz čitav sat govorio i predočio narodu njegove potrebe, razvijajući razumljivo svoj program, po komu će udesiti svoj rad. Narod je bio osvojen od njegove rieči i zahvalio mu neopisivom ovacijom. Isti protivnici priznaše, da ovakva spontana, neprisljiena, srčana i pučkog slavlja Ston još nije doživio.

Poslie govara milovidne Stonske djevojčice u bielu odjevne osloviše dičanog dra. Drinkovića zgodom pjesmicom i predadoše mu u

znak vječne odanosti veoma ukusno spleteni bouquet svježa cvieća. Zatim prema programu skupštine bi podjeljena rieč vič. Nedjelku Sabatini, koji je govorio u ime stonske okolice. Braniti i zanosnim riečima istaknuo važnost današnje izborne borbe i prikazao bankrotu tobožnje „narodne“ stranke, koja se pred svojim naravnim rasulom, da izbjegne zasluženu smrt, zdržila sa „naprednom“ (!!) demokratskom (!!) strankom spljetskog harambaše i time sramotno poljubila skute svoga sve do jučer najljuećeg neprijatelja. „Korupcija, pašaluk, strašni politički fiasco zadnjeg vremena — kazao je govornik — protivnih stranaka dokazao je, da jedino hrv. stranka prava garantira moralne i gospodarske interese naroda proti sili i nepravdi!“ . . . A kad su protivnici uvjedi, da će ih govornik samo golim činjenicama uništiti, napravili su takovu bjesomučnu galamu, da je uzrujan narod, koji je burno pljeskao govorniku, iztupio proti deranimi i protjerao iz skupštine nepoznate goste. Iza skupštine je narod listom izpratio dr. M. Drinkovića do Malog Stona, pjevajući otkrivene glave „Liepa naša“, pozdravljajući dičanog kandidata narodnim bojama i vičući „dolje nametnici i tirani, dolje sluga Melka Čingrije!“ Gnutljiv je bio razanar naroda sa neustrašivim pravaškim borcem dr. Drinkovića, koji se ukrcao u ladju iskrcenu trobojnicama.

Na dan Sv. Ante protivnici su se hvatali, da će imati ogromnu većinu, jer su najbolje znali, kojim su se sredstvima služili kod izbora. Govorili su sjegurno i brojavljali na sve strane, da će imati najmanje (!) 600 glasova većine. Svim prijetnjama, presijom, podmićivanjem itd. n'esu moralno govoreći — izvježili niti jedan glas većine, jer ono 56 glasova većine sa njihove strane, kako je službeno javljeno, ne sačinjava nikakvu pobjedu, jer se konstatuje, da je oko 50 naših seljaka neupućenih došlo bez legitimacije, neki radi dugog čekanja podjose kući bez da su glasovali, a 9 financijera iz okolice dali su prisiljeni glas gospodar Melku. Silno i neugodno je bilo razočaranje i iznenadjenje sa strane protivnika! Sve do zadnjeg časa bućili su sa svojim pandurima, bahato se kočili po Stonu kao kakvi Don Kihoti, ali kad su čuli porazne glasove o izpadku stonskih izbora, pokunjeni tiho i mirno ostavise ulice i kavane, da snivaju onu Antunovu noć sladić sanak . . . Protivnici se žude, i u zdvajanju su kazali sutradan sasvim iskreno: „Pravaši se mogu slobodno dičiti svojim pobjedom!“ Neukom narodu iz Primorja neki gospariški su tumačili, da se kod izborne žare dogodila neka magična, paklena spletk — Bože sačuvaj! Te zlobne glasove pobio je iskreno i jedan njihov član komisije — ako hoćete mogli bismoga imenovati — da je spomenuta insinucija „infamna klevetala“, jer da je sve teklo pravdedno i redovito kod izbora. Svi članovi komisije postupali su korektno, a g. Nikolić je svojim držanjem pokazao samo pravdednost i nepristranost kako je i u „Izjavi“ odgovorio. Čujemo da onu noć mnogi niese spavali, pače da je nekima teško nauđilo, i da su se nemilo previjali. Glasa se, da se Mišić zavjetovao, da ne će više u Ston, i kad se, samo spomene to ime, da se naježi.

A čujemo, da se je Čingrija tako naljutio, de će izterati iz svoje kancelarije deliju Mišića, a iz urednišćke gromopucateljne „Crvene“ Čurla, te da ne će više imati posla sa stonskim gospodarima, što su ga onako blamirali. Stonski puk odavna je trpio silovitost oligarha i ovu prigodu čekao i dočekao, da izkaže, da ne će stati pod ničijom papučom. Stonski je puk shvatio, da novac i sila danas ništa ne vrijedi, nego samo obraz i poštenje. Ovi izbori su jasno dokazali, koliko narod cieni onu stranku, koja datira od Pavlinovića, Klaića, Vojvodića i Ante Starčevića, koja se danas bori proti izrodjenoj „narodnoj“ stranci u savezu sa demokratskom i srbskom, ovom prigodom je narod demostrovatno dao svoj glas stranci, koja pošuje i njegova kršćanska čuvstva i propovjeda čistu, nesebičnu ljubav prama. hrvatskoj

domovini i narodu, dok je svrha sada združenih stranaka, da stvore svoj pašaluk u zemlji, da sruši radikalne pravaške elemente, uteraju narod i bacu pod noge vjeru, koja je duboko usadjena u srcu naroda. Ovi su izbori pokazali, da narod ne će da trpi u svojoj sredini tiraniju i fideikomisi nekolice, došao je do uvjerenja, da oligarhija mora pasti, a da se na njenim ruševinama digne stranka, koja ne će da bude *modom*, kao Smolakovog propaganda, jer moda dodje i nestaje, dok hrvatska stranka prava naravna je jer počiva u duši naroda, a u istoj duši naroda počiva amanet kršćanske vjere, što bi naši protivnici htjeli izčupati, premda se farizejski više puta u svojim novinama izmotavaju, da je vjera jedno a politika drugo, a time misle samo objesiti prostotu, i zabašuriti svoju namjeru, pa zato lako i razumijemo njihovu kampanju, sistematičnu mržnju na naše rodoljubno i radikalno sveštenstvo. Pao je dr. Drinković, ali samo korupcijom (Gosparu Melko ime ti je Vrgorac!). Pobjeđio je gospodar Melko Čingrija, ali se time ne može dičiti, jer je to bila Pirova pobjeda u pravom smislu riječi. A u toliko dovikujemo neprijateljima: do vidjenja, vidjet ćemo se opet na kreševu — Stojanji će — kako se čvrsto nadamo — još bolje osvjeltiti svoje lice. Sada prietite Malo Stojanijama, Sladinjanima, Česvinjanima i ostalima, ali se oni ne boje, vaše prijetnje ne hasne vam ništa, a vaših protekcija narod ne treba. Ako je Hrvatska stranka prava protiv svim makinacijama iznela megdan pri ovim izborima, valja — jer to pravdom zahtjeva — zahvaliti neumornom nastojanju obće objubljenog i zaslužnog Dekana viteza Nika Buntjevića, koji od početka pa do danas u Stonu zagovarao živo i neumorno načela stranke prava koja brani vjeru i sve interese naroda, a uz bok njegov radio je i radi dični starac Don Niko Bača i požrtvovni mladi Malostonski svećenik Gjurko Krečak i svi ostali župnici Stonske okolice. Svi vidjenji slobodni ljudi u Stonu i okolici kao što je pravnik Kralj, Vlačić, Mato Buško, Milinarić, Radić, Egekler, Medić, Bače, Antunica Franušić, Gjanović braća Ljubčić, Ljepopio, Maškarić itd. i svi bez razlike malog i prostog radnika i teškača do čestitih gospara i predsjednika u svim odlomcima, svi su radili žilavo i neustrašivo u smjeru i prema načelima pravaške stranke, a svima je prednjačila dična stonka mladost. A sada kličimo:

Zivjeli pravaši Stona i okolice!
Zivio dični dr. M Drinković!
Zivjeli čelini boriodi. Do vidova na kreševu!
Neprelomivi junaci Stona — Malog Stona — Hodilja — Luke Česvinice — Brodaca — Kobša — Zatonu — Porukava — Smokavljana — Stupe.
Bog i Hrvati!

† Dr. Vicko Mihajević.

Na 25. ov. mj. umro je nakon dužeg bolovanja, usljed kapi koja mu bila pala, Dr. V. Mihajević. Odvjetnik, zastupnik i načelnik Spljeta, koji je davao svojem zvaničnom poslu, svojem zastupstvu i načelništvu neki poseban poslovni karakter, bio je za kratko doba i predsjednik stranke, koja u istinu zasluživa naslov utvare. Mihajević i u tomu, kao javan čovjek, ličnost, koja u sebi predstavlja cilu stranku: mješanja svih mogućih svojstava i opreka. Političko djelovanje samo je nješto umjetna i služi plašten raznim špekulacijam raznih poduzeća. Mihajević je bio inače satirik, često ciničan do najskrajnijih granica. Pisao je „Pregršt Sushnja“, satirične pjesme, koje šibaju do krvi odnošaje u Dalmaciji, a osobito u Spljetu. Nego valjda uprav jer je tako dobro poznao svu gnijezdu, koja je kužila i kuži naš javni život, političar Mihajević nije ni htio ni mogao, da sledi savjete satiričara, te je plovio i sam strujom koju je onako žigosao.

Mihajević ostavlja za sobom veliku prazninu u Spljetu, osobito na poduzetnom i industrijalnom polju. Jeli oni i na tom polju gradio na čvrstim temeljima te će budućnost pokazati.

Za Mihajevićem imat će uzroka da mnogi u Spljetu žale, a mi premda smo se borili proti stranci i ljudima, koji su mu bili drugovi, u času smrti nemožemo a da mu ne zaželimo: bila mu lahka hrvatska zemlja.

Izborna zgodopisje.

Nedopušteno i lažno sredstvo agitacije. Naši protivnici pred izbore u svojim ustima imali su svakud ime pk. Šupuka. Pred narodom su se tim imenom služili i govorili, da su mu pravaši krivi smrti. Ovu sramotnu rabotu, ovo nepošteno klevetanje, sada po izborima vraćamo u lice gnusnim protivnicima. Svi pravi Šibenčani znaju, da je pok. vitez Šupuk prvi pružio ruku našoj stranci a zna se za što, svi

pošteni Šibenčani znaju, da je on to učinio, jer je u pravašima vidio poštene i nešebične ljude; svi Šibenčani znaju, da je to pok. Šupuk učinio i za to, da spasi sebi ugled, a občinu rieši samoživca ovdje predvodjenih od Pendula i Hanibala, onih samoživca, koji su bili doveli občinu imovinu na rub propasti. Svi pošteni Šibenčani znaju, da su današnji Pendulovci ogorčili pok. Šupuku zadnje dane života, a svaki pravi Šibenčanin i nešibenčanin, svaki pošteni Hrvat prezirem je susretao glasovitog Pendulaškog kaprala Marinkovića koji je imao srca predložiti, da se slika pokojnikova **baci u zahod**. Svi pošteni Šibenčani znaju, da današnji Pendulovci nisu kao građani sudjelovali sprovodu pokojnika, kao što znaju, da ako je pok. Šupuku učinjena onakova zadnja počast, da su ju učinili pravaši, dok su današnji Pendulovci tek kao službene osobe sprovodu sudjelovali.

Ovo su fakta, politički nitkovi, koja ne možete pobiti. Napried s vašom nepoštenom rabotom, koja gura u propast same vas, jer istina, i ako kasno, ali ipak pobjeđuje.

„Preporod“. Sinj, 21. 6. U „Preporodu“ br. 6. str. 41., neki mudrijaš po drugi put uzimlje u obranu činovnike pri sinjskoj obćini, proti tobožnjemu zulumu obćinskih upravitelja i viećnika, od kojih da bivaju progonjeni i smetani u „njihovom slobodnom mišljenju i uvjerenju“. Sve se ovo trdi, a bez i jednog zata dokaza. Možda neke činovnike uzimlje u obranu zato, što izdavaju uredovne tajne, stoga što izvrću zapisnike, što neke viećnike vriedjavju, stoga, što u uredu rovale proti današnjoj upravi, stoga, što se na njihovim informacijam lažnim šalju tužbe na zemaljski odbor, stoga, što za vrijeme izborne javno agitiraše, kao tajnik Grabovac, što na javnim skupštinam vikaše proti obćini, proti bivšem zastupniku, proti svećenstvu, možda ih uzimlje u obranu, što se je sa činovnicim postupalo blago i snosljivo, što većina njih nije zaslužila dapače niti časa da u službi ostanu, zar zato, što su dva imenovana stalnim sa pravom na mirovinu? Za svaka ova dokaza se ima — a ako su dvie iztrage bile na obćini današnjoj, djelo je to nekih činovnika, koji su sramotni ostali. Najbolju će ljubav i uslugu nepozvani branioci učiniti sinjskim obćinskim činovnicim, ako o njima bude dobro mučao, jer njemu je dobro poznato, da ih većina niti prema sposobnosti a niti prema radnosti ne zaslužuje da ondje sjede, a pogotovo isti branioci ima jedino obćinskoj upravi i viećnicima biti haran, da je dignu sa puta propasti materijalne i moralne. Istinoviti.

Iz Igrana. Odkad dovrišli izbori, našem čaušu vazda pune ruke posla. Odban, obnoć obličje po Igranim, Živogošću i Drašnicama i raznosi opomene, što ih izdala Antičevića blagajna pristašam pravaške stranke. U opomeni grozi se svakomu, da će ga „utratiti u troškove“, ako kroz osam dana ne izplati što je dužan. Ovakvih opomena imamo sad čeli snop pred sobom. — Ne će Antičević da pošalje opomene svomu sužnju, bezglavom glavaru, komu ni da njegovu pačikastu glavu ni imovinu ne bi dali ni deseti dio našega luga sa kominu, a kamo li tolike hiljade.

Vriedno je iztaknuti, da Antičevići plaćnici pravašim javno govore, da ih ne bi stavljali na muke, da su glasovali za „Antičeviću stranku“.

Eto zašto demokrati-utvaraši osnivaju blagajne. Za ništa drugo, nego da njima, pijavicom naroda, narod robuje i da ga u uzici drže ko niemu maru.

Dokle će im svako bezakonje u Primorju palit? Gremo da vid mo.

Igrancil! Nemojte da se dogodi vami s blagajnom, što i biednoj Markeluš s valjičicom. Neodvisni Primorac.

Naši dopisi.

Sinj, 22. lipnja.

Slavije pravaške pobjede u Sinju.

Prisrabe.

Devetnaesti dan mjeseca lipnja ostati će u vječnoj uspomeni ovoga izbornoga sreza. Teror i bezakonje nadilaze sve granice ljudskog primanja. Pod krinkom slobodoumnja, naprednjačtva, radikalizma i stotine drugih liepih i bučnih naziva sve raznobojne pijavice maloga puka napale na slobodu, sreću i poštenje djevičanske cetinske krajine.

Još u izbornim agitacijam lačali se i naj-sramotnijih i najbezobraznijih sredstava, kako da pošalju u Beč Tripalova zeta br. 2, pa kako da preko njegova mandata popnu na obćinske jaslje onu zloglasnu i nezasiťnu mru, koja je skoro kroz pok vieka izpjalja mučeničku krv ovoga čestitoga naroda.

U tu svrhu na svu paru radili svi lugari, poljari, pristavi, čauši, činovničići, sitnog i

krupnog zuba, trgovčiči, golotribi, u jednu rieč, svi, koji su za sretno pašine ere muktje živjeli na račun maloga puka. Svi se ovi stvorovi utrotili pod vodstvom *propaloga plemića* i svaki kamom promakili na sve što pošteno misli i osjeća.

Automobili, kočije, kola čitavi su mjesec jurili uzduž i poprieko ciele krajine: vino i piva se na stolitre točila, krmad, goveda, janjci se klali, novac se prosipao, obećavala se zlatna brda i srebrne doline, ako se stari *dobrotvori* uzpostave na izgubljena mjesta.

Korupcija je dospjela vrhuncu. Vjerovničke knjižice, sudbene tražbe, prijetnje i zastrašivanja vijela su nad glavom biednoga seljaka, poput Damoklovog mača. Pazar se otvorio ljudskoga poštenja i kupovalo se glasovnice na sve četiri strane.

U službu se uzeli najpokvareniji ljudi, koji su javno glavom prietili svakomu, ko ne će sa njima. Svaki dan naši prvaci bili napadani najgnusnijim rječetinam, pače više puta iz zasjedja se vrebalo na njihov život.

Prvi čovjek uzdržanja reda i pravice pristupio ovoj klicki sa svojim sinovim i svom brodom spremom. Javno agitirali i davali im najzadnjašnju pomoć u svomu, što bi moglo pomnožati teror.

Prisrabe na ovaj izbor najveća je sramota za stranku, koja se hoće da kiti najgizdavišim perjem slobode. Kraj svih nečuvjenih bezakonja, zlopobaba, zastrašivanja, progona, napadaja, ipak je bio i **zef br. 2** ružno poražen.

Ova bi ih bruka imala ožeći, pa da su najdeblje slonove kože.

Izbor.

Nema pera, koje bi moglo, pa i u naj-kрупnijim potezim dignuti barem približnu sliku neljudskoga rada naših protivnika.

Zaklonili se u krasni hlad navrnutih bodeža, pa u tom blagoslovljenom hladu tražili osobnu slobodu svjestnih birača!

Naši ljudi u veličanstvenim povorkam pod barjačim idu mirno, dostojanstveno, vedra čela na izbornu mezevo. Na mig *propaloga plemića* i njegovih pouzdanjih kavaza, otmilju se našim ljudim sprave za čišćenje lula, kao kakovi otrovni bodeži, dok njihovi, uza sve izazivanje s puškom i nožim u pripašnjačam idu nesmetano.

Na izborštinim našim miruju, uztrpljivo čekaju red, a protivnici napadaju i u buljuzim uljaze u izborne dvorane. Na sinjskom biralistu zemljotresni Toma s prozora daje naloge, a izpod prozora šepiri se *propali plemić*, kao gospodar situacije. Slobodoumni su, ko u svome ambijentu.

O tajnam izbornih žara, tko bi mogao govoriti? Značajno je samo to, da protivnici, kad se je naš zastupnik u oči izbora kladio svojim mandatom, ako mu donesu 4000 glasovnica, svi su ostali kao zaljevni, premda su sami prvi izazvali bili. Sami su se hvatili, da su kupili 2000 glasovnica. Uzme li se još k tomu u obzir, da je glasovalo do 2000 pravoslavne braťije, onda se može imati približni pojam o ljubavi, koju su znali steći u narodnom srcu. Ovo bi bio argumentum ad hominem.

Po našim računim nije moglo pasti nikako više od 8000 glasova; a onamo, na naše veliko čudo konstatirano ih je preko 9500!

Ovdje ćemo staviti punctum.

Slavije.

U kasno doba noći u njihovoj čitaonici, gdje se bili sgnurli svi napredni elementi naše ulice, zaori iznenada gromoviti „živio naš zastupnik Masovčić, dolje natražnjaci“ itd. Za tim se prosu ova neoprana družba po javnom trgu izpod Masovčićeve kuće, pa s divljim urlikanjem pozdravljala budućeg zastupnika. Bacali od veselja klobuke po krovu njegove kuće, a gospodja mu primala razna odaslanstva i propisala sa prozora cvieće na naprednu čeljad. Pdp Grabovac, na polak sanjiv, isletio na trg i pridružio se obćem slaviju uz zanosni polklik: „nek se ori“. Ova komedija trajala je čitavi sat na našu zabavu: bilo je krasnoga pazara!

Medju tim, kad se službeno izpostavilo, da je izabran za zastupnika dr. Ante Sesardić, tada spontano izli se neopisivo veselje iz srca našeg poštenoga naroda. Protivnici izčeznuše; a naši nosiči svoga zastupnika zanosili se sve do ponoći, kličući „živio dr. Sesardić naš mladi zastupnik, živila stranka prava, dolje i djedovi i zetovi“.

Još uvijek zastave lepršaju po našim kućam, po noći se vatre pale po svim brdima Cetine, veselju ni kraja ni konca.

Sinj, 25. 6.

Izborne osvete.

Po svim kotarima Dalmacije vodila se je doistine zamašita i užasna borba, ali kakovim se je sredstvima vodila u ovom kotaru, nije

joj slične, a to sa strane narodno-demokratske. Za vrijeme izborne agitacije narod su varali na sve moguće načine, opijali, (izgled Ruda) zastrašivali, a što je najpodlije prietnjom duga, narodu slobodnu izbornu volju dizali. Nikakovo trgovac, počam od Tripala pa do najmanjega krmčarica nije ostao, a da nije po više puta svojim dužnicima po više poziva slali lozinkom: *Rajo, ili novac ili glasovnicu*. Mnogi na ovu zapovied podlegoše, a mnogi sve pregoriše za obraz, ali obraz za ništa.

Gdje se boj bije, tu na jednoj strani i pobjeda zasije, te poslie boja kopljem o ledinu. Ali tako se ne dogodi kod provikanih ljubitelja maloga puka, već oni sad nakon izbora, nakon gubića osvetom kipe, mržnjom se tove, te onaj narod po komu su se bogatstva domogli, koga su većina kamatom izsisali, sad ga nemilosno na put bacaju, zato upravo, što nije htio pod noge staviti svoje izbornu osvjedočenje i proti svomu uvjerenju za njih glasovati.

Kroz ovo malo dana nakon izbora kao biesni na 1000 razaslali su poziva dužnicima od Tripala i njihovih prireripina, da svih koji snijma ne glasovaše moraju svoje dugove podmiriti kroz osam dana. Petićeje se rade. Dr. Grigsonu džep se puni, i tako će mu se djelomično nadoplatiti izborni rad, i nadoknaditi ono više hiljada što je dopunio za izbornu kreševu. Dapače i ovu počinjavu da niti žito neće da prodaju. Što ovakovo nemože a da javnost ne osudi i ne žigoše sramotnim, nedostojnim i nepoštenim djelom provikanih ljubitelja maloga puka. — Neke se dobro sjete one poslovice pritiskano jače sve to više skače. — Ali nadati se je, da barem C. K Sud ne će nasjedati ovim narodnim umeteljnim, te narodu osude izdavati kroz 14 dana da izplate dug pod prietnjom ovhrne (možda da Kolombatović hoće) jer sad nije doba plaćanja, narod nema odklen novca smaći a tim više, kad su pazari zatvoreni u tom pravcu upravljena je brzajavna molba na Predsjedništvo Sudista u Zadru, da se narod barem u Sudstvu zbog izbornih osveta ne stiska za vrat. — Uzdamo se, da će starije vlasti proti ovome znati postupiti. Najveću bi pedipsu od zakona zaslužili onih koji narodu izbornu slobodu dižu prietnjom izriečitom dugu, prije i poslie izbora — tad obće pravo glasa postaje iluzorna postaje „mora“ slobodne savjesti, postaje na propast moralnu i materijalnu narodu.

Istinoviti,

Sinj, 26. 6.

Izbor.

U 49. broju tuži se „Sloboda“, da je Sinj „srez čisto seljački, jer broji preko 95% težaka, od kojih su dvie trećine nepismene. Sela su vanredno razpršena i teško pristupna, neka su po ciele dan hodna udaljena od kotarske varošice, a mnoga su bez ikakova puta“. Ovo je sve živa istina: tužna slika četrdesetogodišnje uprave demokratskoga vodje Tripala. Nego nije „Slobodi“ do zapuštenosti cetinske krajine, koliko joj je do izbornih pazara ljudskoga poštenja. Sedam je automobila neprestano križalo, ali ipak nije moglo dospjeti u mnoge „neprosvjietljene kraje“. Hic Rodus, hic salta.

Krokodilske suze prolje „Sloboda“, što njezini napredni ljudi ne mogli svoju trgovinu pješke razvijati: tvrda je kost poštenje cetinskog težaka. Ne treba zato ni škola, ni puteva: to je baština, koju otac sinu u amanet ostavlja. Priznaje ovu istinu i sama „Sloboda“, dok piše, da je izborna agitacija, taj „ogromni, neopisivi trud, pao na ledja mladih ljudi, većinom trgovaca, koji u kratko vrijeme od mjeseca dana učinili pravo čudo“.

Ovi trgovci ljudskoga poštenja uspjeli su, ali samo ondje, gdje se razvio element kruhoraca, a taj je ambijent pismene čeljadi. Ovo je trebalo izpraviti.

Istina je i to, da „fratri nisu kupili niti ciglog jednog seljaka“. Zlatno priznanje.

Priznajemo i to, da „Sloboda“ dobro čini, kad vili da skida kapu pred svojim trgovcima, jer da su učinili „što se u obće smatralo nemoćim“.

Sa „Slobodom“ i mi ćemo rado završiti: „Evala cetinskim sokolovrima!“

Iz grada i okolice.

KONAČNO UREDJENO PITANJE DOGONA BLAGA U BOSNU.

Napokon je, nakon dugog i upornog zauzimanja naše obćine i našeg zastupnika dra. Dulibića, dozvoljen pristup dalmatinskog blaga na *svagdanje pogranične pušnjake* u Bosni i Hercegovini *te i na ljetne pašnjake*, uz sliedeće uvjete:

Blago, koje se izgoni na pogranične i ljetne pašnjake u Bosni i Hercegovini mora biti popraco redovitim marvinskim putnicama, na kojima mora biti potvrđeno za strane nadležne političke vlasti prve molbe, da u mjestu po-

riekla ne vlada nikakova na ovu vrst životinja priljepčiva pošast.

Prije odгона blaga isto mora biti pregledano uredovno od veterinara, koji mora na nasljedici marvinske putnice uz vlastoručni podpis navesti nesumljivi izpadak ovoga pregleda.

Ovo veterinarsko pregledanje ima biti obavljeno najdalje tri dana prije prelaza granice. Pri prelazu granice ovo blago biti će ponovno pregledano od bosansko-hercegovačkih uredovnih veterinara na troškove stranke i tek onda, ako ne bude pronađeno nikakvih zapreka, biti će uz potvrdu marvinskih putnica pripušteno na pašnjake.

Da se uzimogne na vrijeme odrediti pogorišni pregled sa strane bosansko-hercegovačkih veterinara, dalmatinske će vlasti na vrijeme priobčiti bosansko-hercegovačkim vlastima, dan, kada i mjesto kuda će stignuti na granicu dalmatinsko blago.

Sa blagom, koje bude uvedeno protiv ovim odredbama, postupat će se kao da je bilo uvedeno protiv zabrani, te će ga zapleniti.

Nužno je pak u vlastitu korist vlasnika blaga odnosnih sela, koji imaju pravo goniti marvu na rečene pašnjake, da se slože u danu kada će istu goniti, jer će tako lakše podnošiti troškove veterinarskih pregleda bilo to za ovamošnje kao i za bosansko-hercegovačke veterinare.

Vlasnici će paziti, da se prije ovamošnjeg veterinarskog pregleda blago raznih vlasnika i raznih sela među sobom ne mieša da se izbjegne eventualnom raznošenju pošasti.

Svaki povratak blaga sa ovih pašnjaka mora biti na vrijeme prijavljen c. k. poglavarstvu da se uzimogne odrediti veterinarski pregled istih i eventualno poduzeti potrebite veterinarsko-redarstvene mjere.

Upozorjuju se vlasnici blaga, da u vlastitom interesu pripaze, da ne bi došli prigodom svagdanje pogorišne paše u Bosni i Hercegovini u doticaj s bosanskom stokom, da posvete najveću pažnju zdravstvenom stanju svojih životinja, te da prijave odmah nasleđenoj vlasti svaku eventualnu pojavu pošasti, da se tim izbjegne pogibelji širenja slinavke i šapa.

Upozorjuju se vlasnici blaga još i na to, da je kotarski ured u Livnu bio pozvan, da ponovno izpiše rokove za podizanje svjedočbah za pašu kod kotarskog izloženstva u Grahovu, jer se kod prvog roka, koji je trajao od 5 do 12 svibnja o. g. nije bio prijavo nijedan od dalmatinskih zanimanika. Neka dakle zanimanici uzmu ovo dobro na znanje i ravnanje, da izbjegnju kaznama i neprilikama, u koje bi upali, kad bi gonili svoje blago na bosanske pašnjake, a da prije ne pridignu spomenute svjedočbe.

Utopio se radnik. Berić Luka iz Gjevr-saka, pravoslavne vjere, radnik kod tvrdke Steinbeiss, u nedjelju po podne pošao se je kupati pod grijalištem obćinskim u Klobošču. Upozoren od družine, da se drži pri kraju, nije hotio slušati, već se odaleči, ali, ne znajući plivati ni on ni družina mu, utopi se. Bio je pokopan na pravoslavnom groblju.

Vježbe ratne mornarice pred našom lukom započele su jučer u zoru rano. Orijanje topova diralo je u grad sve do 9 sati.

Vježbe domobranaca. Odmah nakon izbora, netom se povrate čete sa birališta u Zagori, mjestna domobranska posada kreće na vježbe u okolicu Biograda, kuda će, rek bi, da će slediti 5. glavno vježbanje kopnene i pomorske sile u kolovozu.

† **Ivan Bašić.** Nakon kratke bolesti preminuo je prekojučer u jutro ovaj čestiti mladić, dika i hrana svoje porodice, u cvietu mladosti tek 27 godina života. Svojom zaslužbom, kao trgovački pomoćnik, uzdržavao je stariju majku, koja je u njemu izgubila svoga hranitelja. Jučer u jutro bio mu je liep sprovod, komu je sudjelovalo mnoštvo njegovih prijatelja i mjestnih trgovaca.

Tužnoj majci i ucviljenoj rodbini, nek je naše žalovanje, a Ivinjo rajskoj duši Bog dao vječni pokoj!

Jedan upit. Lav Mazzura uzjagmio se se po svih sedam zakona. Mi mu upravljamo samo jedan upit: Je li Lav Mazzura dosao iz Zagreba u Tiesno kao *fureš* ili kao domorodac. Ako je kao *fureš*, tad se nije smio pačati u stvari za koje nema da ga tare briga. Ako je došao kao domorodac, da spasi klimave stolice svoje dinastije, kako je smio radi ugleda svog mjesta plačati razuzdanu dječurljvu *baničama*, da grdi i kamenjem napada najuglednije svećenike, kojima njegova dinastija, kao svećeničkom staležu sve duguje? U svakom slučaju g. Lav Mazzura i ovog puta je pokazao svoj slabu odgoj i slabo shvaćanje najelemen-tarnijih načela pravica i pristojnosti.

Školska godina kod tečaja usavršivanja šegra završava u došasti petak, a otvara se sa

drugim razredom na 1 listopada. O upjehu izvijestiti ćemo naknadno.

Izlet učenica. Izlet naših učenica građanske škole u Krapnju-Jadrtovac-Morinje-Vrpolje uspio je baš liepo i bio za njih veoma poučan. Vožnja na parobrodu „Obrovac“ kroz šibensko tiesno do Krapnja veoma se je dopala našim izletnicama, a poukom su začinjavale ovo ugodno putovanje gospodjice nastavnice. U Krapnju pouka se je nastavila a noseb sakupljanjem bilina. Krasna borova šuma olaca franjevacu veoma se je svidila učenicama, koje su u njoj ugodno provele dva sata. Put ladjom iz Krapnja kroz tiesno Jadrtovačko bio je ugodna i zabavna pouka začinjena veselim pjevanjem. Na livadama Jadrtovac naše male izletnice su se odmorile, motreč krasnu Morinsku uvalu, a potom pješke u veselu razgovoru uputili su se do Vrpolja, odakle su vlakom proslidile do Šibenika. Ovaj treći izlet, bio je doduše kratak, ali po naše učenice veoma poučan i zabavan. I ovaj izlet najbolje je potvrdio, da je divna Božja priroda majka svakom nauku.

Ugodnu vožnju, zabavno-poučni boravak u Krapnju naše učenice ne će tako lako zaboraviti, a o ovome su mnogo doprinile M. P. O. oti franjevič naseb starijšina M. P. O. Pavao Miličić i učitelj B. Juras, što nek im bude na čast, kao što i upravi „Dalmatiae“ te glavaru mjestne željezničke postaje, koji sve raspoložiše, kako da vožnja bude što podesnija.

Veoma pohvalno. Tuže nam se seljaci iz okolice, da je dr. Makale obćeać svakog svoga braniti muke, a k tome da na ovom nešto dobije i tužiti naše pristaše na zahtjev svojih janjčara, pa bili naši pravi ili ne. Ove pravde od „*patakuna*“ već su započele osobito po otocima. Zaisto liepo sredstvo za kientele. I ovo su ljubitelji puka i pučkog napredka!

Dvorski savjetnik prof. Wasiliew, prvi liečnik bolnice sv. Roka u Varšavi, izjavljuje: U slučajevima, u kojima se pokazalo pažnju zdravstvenom stanju nečistoće probave iz crievi, odlikuje se između svih poznatih voda gorka, voda **Franje Josip** kao najizvrstnija. Voda „*Franje Josip*“ ne smeta ni najmanje i kod duljeg uzimanja, nego baš uređiva izvanredno svaku probavu. — Dobiva se u svim ljekarnama i drogerijama.

Viesti.

Škandal na trgovačkoj školi. Primamo iz Spljeta. U subotu je prestalo poučavanje na trg. školi. Flashman je zatvorio školu. Uzrok je sledieći: Nenadano i neopravdano je odušio vriednog prof. Gjivkovića, a preuzeo on da predaje njegove predmete, i to glavne trgovačke kao: knjigovodstvo, matematiku, dopisivanje, geometriju u kojim nije sposoban. Učenike, to je silno ganulo, radi tolike nepravde koja je nanešena prof. Gjivkoviću.

Podpore je uztegać siromašnim djacima, koji će ostati na putu. Vrata su mn u sva tri razreda zatvorena. Druživo srednju-školskih profesora se je zauzelo za ovaj slučaj. Apeliralo se je na građanstvo. Čeka se riešenje. Flashmann je vas pozelenio, grozi se pojedinim učenicim. Moli se hrv. novinstvo, da se zauzme. Povratit ću se na njega drugi put.

Glas zanimanog. **Odgodjeno hodočašće u Asiz-Loret.** Usled glasnina, što se još uvijek pronose o koleri — odlučili su riečki kapucini, da hodočašće u Asiz-Loret odgode do sledieće godine.

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.) Vlastnik, i izdavačelj i odgovorni urednik: Josip Drezga.

Dobar tek!

Zdrav želudac i nikakove bolesti želudca ne imamo, nikakove bolove, odkad Feller-ove pilule „Rabarber“ m. d. M. „ELSA-PILULE“ upotrebljavamo. Iz osvjedočenja kazujemo Vam, pokušajte ih i Vi; one uredjuju stolicu i pospješuju probavu. 6 kutijica stoji franko 4 K. Proizvadžać je samo ljekarnik: E. V. Feller u Štubici, Elsatrg br. 64. (Hrvatska).

OGLAS.

Prijamni ispiti ljetnoga roka za I. razred c. k. realke u Šibeniku, kao i eventualni ispiti za ostale razrede, te ispiti privatista, bit će dana 7. srpnja o. g., a upisivanje za I. razred dne 5. srpnja o. g. od 9 do 12 sati prije podne.

Prijamni ispiti jesenskoga roka, biti će oglašeni za vrijeme školskih praznika. Šibenik, 24. lipnja 1911.

Upraviteljstvo c. k. državne realke.

Prodava se

100 bala dobra siena i jedan solidan i elegantan karocin. Upitati se u uredništvu.

prodaju se
mliječarsko
reda kao i
8 KRAVA MU-
8

Hrvatske narodne poslovice

uredio V. J. Skarpa, cijena knjizi broširano K 5.—, a uvezano K 6.—, nabavlja se kod „HRVATSKE TISKARE“ u Šibeniku i u svim knjižarama.

Tiskanice

za obćine i župčke uredbe
— dobivaju se
— uz vrlo nisku cijenu
u Hrvatskoj Tiskari - Šibenik

PRVA DALMATINSKA TVORNICA

PREDIVA I TKALA

PAŠKO RORA I DRUG

ŠIBENIK - DALMACIJA

SASTAVLJENA IZ NAJNOVIJIH, NAJMODERNIJIH STROJEVA, PRAVI SUKNO (ŠTOFU) ZA ODIJELO I KABANE U SVAKOVRSTNIM MODERNIM BOJAMA, IZ SAME ČISTE NARAVNE DOMAĆE VUNE.

2-20

Eugen Pettoello

Pribor satova, zlatarskih i optičkih predmeta i kineških srebrarija žlica, viljuška i noževa.

Zajamčena izradba sa 90 grama čistog srebra.

Pečata.

Svake vrsti rezbarije u kojoj mu drago kovini.

Bogati ilustrovani ostenik. Tvorničke stalne ostenik.

Šibenik, Glavna ulica, br. 128.

Najsavršeniji

gramofoni i ploče

sa svakovrstnim komadima osobito hrvatskim providjeni znakom „Andjelo“

Dobivaju se u knjižari i papirnici: **IVAN GRIMANI ŠIBENIK, GLAVNA ULICA.** Šalje na zahtjev ostenik i popia komada badava.

Imate li bolest?

reumatičnu, uloge, glavobolju, bol zuba? Jeste li si kroz proup, nahladu, pokrvarili zdravlje? Uzmite Fluid m. d. M. „ELSA-FLUID“, koji ublažuje bol, lieči i kriepi. U istinu valja! Nije to samo preporuka! 12 boćica K 5.— Proizvadžać je samo ljekarnik Feler u Štubici, Elsatrg broj 64 u Hrvatskoj.

Austrijsko parobrodarsko društvo na dionice

„DALMATIA“

uzdržava od 1. maja 1911. sledieće glavne pruge:

Trst—Metković A (poštanska) Polazak iz Trsta ponedjeljak u 5 sati posl. podne povratak svake subote u 6 sati prije podne.

Trst—Metković B (poštanska) Polazak iz Trsta u četvrtak u 5 sati poslie podne; povratak svake sriede u 6 sati prije podne.

Trst—Metković C (poštanska) Polazak iz Trsta u subotu u 5 sati poslie podne; povratak u četvrtak u 6 sati prije podne.

Trst—Korčula (poštanska) Polazak iz Trsta u utorku u 5 sati poslie podne povratak u ponedjeljak u 6 sati prije podne.

Trst—Šibenik (poštanska) Polazak iz Trstasvake sriede u 5 poslie podne; povratak u utorku u 6 sati prije podne.

Trst—Metković D (trgovačka) Polazak iz Trsta svake nedjelje u 3 sata pr. pod. povratak svake nedjelje u 230 poslie podne.

Trst—Vis (trgovačka) Polazak iz Trsta u petak u 5 sati poslie podne povratak svaki četvrtak 8.30 prije podne.

Velika tvornica voštanih svieća na paru Vladimir Kulić - Šibenik

Preporuča svoje proizvode p. n. gg. župnicima, crkovinarstvima i bratovštinama.

Nagradjena prvorazrednom diplomom i zlatnom medaljom na rimskoj izložbi poljodjeljstva i obrtnih proizvoda.

HRVATSKA TISKARA

(Dr. KRSTELJ i drug - ŠIBENIK)

IZRADJUJE SVE TISKARSKE POSLOVE VRLO UKUSNO, A UZ NAJUMJERENIJE CIENE.

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA

:: PODRUŽNICA ŠIBENIK ::

Centralka DUBROVNIK. Podružnica u SPLITU i ZADRU
DIONIČKA GLAVNICA 2.000.000 K
PRIČUVNA ZAKLADA U PRITIČCI 250.000

BANKOVNI ODJEL

PRIMA ULOŽKE NA KNJIŽICE U KANTO KURENTU
I ČEK PROMETU; ESKOMPTUJE MJENICE, OBAVLJA
INKASO, POHRANJUJE I UPRAVLJA V. JEDNINE. DE-
VIZE SE PREUZIMLU NAJKULANTNIJE. IZPLATEINA
SVIM MJESTIMA TU I INOZEMSTVA OBAVLJAJU SE
- - - BRZO I U POVOLJNE UVJETE. - - -

MJENJAČNICA

KUPUJE I PRODAJE DRŽAVNE PAPIRE, RAZTERE-
NICE, ZALOŽNICE, SRČKE, VALUTE, KUPONE.
PRODAJA SRČAKA NA OBROČNO ODPLAĆIVANJE.
OSJEGURANJE PROTI GUBITKU ZRIEBANJA. REVL-
ZIJA SRČAKA I VRIEDNOSTNIH PAPIRA BEZPLAT-
- - NO. UNOVČENJE KUPONA BEZ ODBITKA. - - -

Kronendorferova
alkalička naravna
kiselica.

Dobiva se u drogariji V. VUČIĆA, Šibenik

VELIKA ZLATARIJA
Gi. PLANCIC
Vis - STARIGRAD - Velaluka

Boгато snabdjevena podružnica - Šibenik.

PRODAJEM SVAKOVRSNIH KOŽA NA MALO I VELIKO. PRIMAJU
SE I PISMENE NARUČBE IZ VANA UZ POUZEĆE, A POZNATIM I
:: BEZ POUZEĆA DO IZMINUCA UTANAČENOG ROKA IZPLATE. ::

IMADEM VELIKU ZALIHU GOTOVIH CIPELA I RADIONICU SVAKOVRSNE OBUĆE
I OPANAKA. IZRADIJE SE BRZO I TAČNO PO NAJFINIEM I NAJMODERNIEM
SISTEMU. PODPISANI SE OSOBITO PREPORUČUJE GG. ČINOVNICA, C. KRALIJ
VOJNIČTVU, ORUŽNICIMA I FINANCIJAL. STRAŽARIMA. PRODAJE SE TAKODIER
I NA MJESEČNE OBROKE.

AUGUST ŽIGON — ŠIBENIK.

TVORNICI PAPIRNATIH VREĆICA

- ANTE ZORIĆ — ŠIBENIK — (DALMACIJA). -

Tvornica je uređena sa svim potrebnim strojevima
Izrađuje vrećice u svim veličinama i u svim bojama.
Ovo je prvo i jedino domaće poduzeće ove vrste.
Ciene su vrlo umjerene, te domaći potrošioći ne će
imati razloga, da pored domaćeg poduzeća služe
se iz vana.

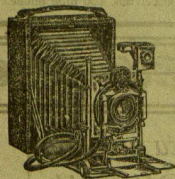
- - NARUČBE SE IZVRŠUJU VRLO BRZO I TAČNO. - -

Knjižara i papirnica

Jvana Grimani-a - Šibenik

preporuča p. n. občinstvu svoj veliki izbor hrvatskih, njemačkih, taljanskih i
francuzkih knjiga, romana, slovnica, riečnika, onda pisanih sprava, trgovačkih knjiga,
uredovnog papira, elegantnih listova za pisma i razglednica. Prima predplate na sve
hrvatske i strane časopise uz originalnu cijenu sa tačnim i brzim dostavljanjem
u kuću — Velika zalih svakovrstnih topljermja, cviker-naočala od najbolje vrsti
loca u svim gradacijama.

Vanjske naručbe obavlja kretom pošte.

Skladište fotografskih aparata i svih nuzgednih potrebitina. — Preuzimlje naručbe
svakovrstnih pečata od kaučuka i kovine. — Skladište najboljih i najjeftinijih
šivaćih strojeva „Singer“ najnovijih sistema.

SINGER

„66“

— ŠIVAĆI STROJ —
NAJNOVIJI I NAJSAVRŠENIJI.

SINGER

- - ŠIVAĆI STROJEVI - -
SINGER MOGU SE DOBITI
SAMO U NAŠIM VLASTITIM
DUĆANIMA.

DRUŽTVO SINGER A. D. ZA ŠIVAĆE STROJEVE
ŠIBENIK — GLAVNA ULICA.

Na zahtjev šalju se sve upute. Uzorci vezova kao i šiveni uzorci šalju se badava i franko.

NAJBOLJI NAMJEŠTAJI SNAGE

kao što su motori na plin (gas), benzin, žestu, kameno i sirovo ulje, na mršavi plin,
za obrt.-poljodjelske i električne namještaje snage proizvadjaju

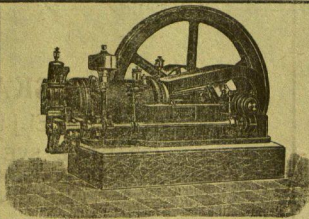
Draždjanska tvornica

- - motora na plin - -

(A. G. Dresdner Gasmotoren-Fabrik)

Tražite cjenike i proračune badava.

Dopisivanje hrvatski, taljanski, njemački i
slovenski.

Isključivo glavno predstavništvo, kamo valja upravitli sve upite:

EMANUEL i OSKAR KRAUS

Tehnička poslovnicna TRST, Via San Nicolo 2/c.

Za bolestne na želudcu!

Svima, koji prehladom ili prenatranjem želudca, užikom slabe, neprobavljive, prehladne
ili pretople hrane, te neumjerenom dobitju želudacni katar, grčeve, bolove, težku probavu i
sluz, preporučamo dobar domaći izkušani liek:

„Hubert Ullrich'scher Kräuterwein!“

Ovo biljevitno vino je sok dobrih i zdravih biljka, pripravljeno sa izvrsnim vinom, te
jača i oživljuje probavni sustav, odstranjuje neprobavu, a pomaže pravljenje zdrave krvi. Upo-
rabom ovoga vina u zgodno doba odstranjuje se želudacne bolesti u zametku. Simptomi kao:
glavobolja, šćucavica, ljutina, nadutost, sluz, bljvanje, što prate kronične želudacne bolesti,
nakon nekoliko dana liečenja nestaju.

ZATVOR i njegove zle posljedice: smalaksanje, kolika, kucavica srca, besanica,
kao što i zgrušanje krvi u džigarcama, hemoroidi, često se izlieče brzo sa DR. ULLRICHOVIM
biljevitnim vinom. — Isto tako i suho bilje lice, slabokrvnost, oslabljenje, koji su posljedica
zle probave, slabe krvi i neurednosti u džigerici. Pomaže kod slabog apetita, nervozne nezadje-
nosti, nerazpoloženja, glavobolje i besanice.

Biljevitno vino podaje oslabljenu tielu novu snagu. —
Biljevitno vino podize apetit, pomaže probavu i hranivost, kao što i promjenu ži-
votnog šćofa. — Uskoruje pravljenje krvi, umiruje živece i podize veselje za život. Dokazuju
mnoga priznanja i zahvalna pisma.

Hubert Ullrich'scher Kräuterwein može se dobiti u bocama po K 3- i K 4- u lje-
karnama Šibenika, Skradina, Zadra, Drišća, Tiesna, Biograda na moru, Benkovca Knina, Vrljke, Sinja,
Kaštelarog, Soljeća, te u cijeloj Austro-Ugarskoj.

Takodjer razasliju lijekarnu u Šibeniku 3 i više boca „Kräuterwein“ po originalnoj cijeni na sva mjesta Austro-Ugarske.

Čuvajte se patvorenja!

Zahtjevajte izričito:

„Hubert Ullrich'scher Kräuterwein“

Moje biljevitno vino nije nikakva tajna: Njegova sastojina jest: Mliječa 450, Vinska žesta 100, Glicerin 100, Crveno
vino 240, Sok od jagoda 150, Sok od trešanja 320, Mliječa 30, Koromak, anis, hellebora, amerikanski, senecio i kalmerko
korjenje po 10, pomiješano sve skupa.